

RETTEEN I HJØRRING DOM

afsagt den 11. december 2018

Sag BS-19930/2018-HJO

A

(advokat Flemming Elbæk)

mod

Planklagenævnet
(advokat Britta Moll Bown)

Denne afgørelse er truffet af dommer Kirsten Thaarup Nygaard.

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag drejer sig om, hvorvidt sagsøgeren, A, er klageberettiget i medfør af planlovens § 59, stk. 1, jf. § 58, stk. 1, nr. 3, i forhold til Frederikshavn Kommunes vedtagelse af lokalplan SAE.C.04.01.01, dagligvarebutik ved Nordens Alle, Sæby, og kommuneplantillæg nr. 15.37.

A har påstået sagsøgte, Planklagenævnets, afgørelse af 24. april 2018 hjemvist til fornyet behandling.

Planklagenævnet har påstået frifindelse.

Sagen er anlagt den 8. juni 2018.

Retten har den 21. august 2018 besluttet, at sagens behandling skulle ske uden anvendelse af reglerne i retsplejelovens kapitel 39.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218a, stk. 2.

Af Planklagenævnets afgørelse af 24. april 2018 fremgår blandt andet følgende:

" ...

AFGØRELSE

i klagesag om Frederikshavn Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan SAE.C.04.01.01, Dagligvarebutik ved Nordens Alle, Sæby, og kommuneplantillæg nr. 15.37

Frederikshavn Kommune har den 20. december 2017 vedtaget lokalplan SAE.C.04.01.01, Dagligvarebutik ved Nordens Alle, Sæby, og kommuneplan-tillæg nr. 15.37. Planklagenævnet har modtaget en klage over afgørelserne.

Planklagenævnet kan ikke behandle klagen, da klageren ikke er klageberettiget.

...

3. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1. Generelt om klageberettigelse

Planlovens § 59 fastsætter følgende om klageberettigelse:

§ 59. Klageberettiget efter § 58 er erhvervsministeren og i øvrigt enhver med retlig interesse i sagens udfald, herunder en nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.

Stk. 2. Klageberettiget efter § 58, stk. 1, nr. 1, 3, 4 og 5, er endvidere landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser indenfor arealanvendelsen, på betingelse af,

- 1) at foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og*
- 2) at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.*

Udtrykket "retlig interesse" tillægges forskellig betydning afhængigt af, hvad der klages over.

I sager om tilvejebringelse af planer og i sager om lokalplanpligt anses i praksis en ganske vid personkreds for klageberettigede. Denne praksis hænger sammen med det centrale hensyn i planloven om inddragelse af offentligheden i planprocessen.

En tilknytning til det pågældende lokalområde som grundejer, beboer, arbejdstager, erhvervsdrivende eller lokal forening og lignende anses normalt for tilstrækkeligt. Personer, foreninger og myndigheder, som efter loven forudsættes inddraget i tilvejebringelsen af planer, anses som hovedregel for klageberettigede både mht. overholdelse af procedureregler og mht. andre retlige spørgsmål angående planlægningen.

Hvis en klager ikke bor inden for planområdet, får afstanden til klagerens ejendom væsentlig betydning. Der er ikke noget bestemt krav til afstanden; der skal foretages en konkret vurdering i den enkelte sag. I vurderingen indgår afstanden set i forhold til planområdets størrelse samt planens hovedindhold og betydning for nærområdet. Trafikale forhold i lokalområdet vil i nogle tilfælde kunne begrunde, at en klager har en individuel og væsentlig interesse i en sags udfald. En ideel interesse i overholdelse af planloven er derimod ikke tilstrækkelig.

3.2. Klageberettigelse i den konkrete sag

3.2.1. Klageberettigelse som beboer i byen

Klageren har i sine supplerende bemærkninger af 18. marts 2018 oplyst, at klagen er indgivet af klageren som fysisk person. I den oprindelige klage er klagers navn og private adresse også gengivet. Der er ikke i den forbindelse henvist til klagerens relation til Ejerforeningen ^B, virksomheder eller andet.

Planklagenævnet har derfor vurderet, om klageren som fysisk person og beboer i Sæby er klageberettiget.

Klageren har adresse ca. 2 km fra lokalplanområdet i fugleflugtslinje.

Planklagenævnet finder ikke, at klageren er berørt på en måde, der adskiller sig væsentligt fra påvirkningen for en meget vid kreds af borgere i området. Nævnet har navnlig lagt vægt på den store afstand fra klagerens bopæl til lokalplanområdet, og at påvirkningen ved etablering af en dagligvarebutik i lokalplanområdet vil være den samme for det betydelige antal andre boliger, der ligger inden for samme afstand fra lokalplanområdet som klagerens bolig.

...

3.2.3. Klageberettigelse som følge af generel interesse

Planklagenævnet finder ikke, at klagerens ideelle eller mere generelle interesse i, at kommunen overholder planlovens detailhandelsbestemmelser, og i at kommunen værner om detailhandelslivet i bymidten, indebærer, at klageren har en retlig interesse. Klageren er således heller ikke af denne grund klageberettiget.

3.2.4. Klageberettigelse som følge af udlejning til butikker

Planklagenævnet har vurderet, om klagerens relation til selskaberne C ApS og til D ApS, som udlejer ejendomme til butikker i Sæby, kan medføre, at klageren er klageberettiget.

En kommune kan ud over bymidter og bydelscentre udlægge arealer til enkeltstående butikker, jf. planlovens 5 n, stk. 1, nr. 2, som det er sket i den konkrete sag. Planlægningen skal baseres på det lokale kundegrundlag. Det følger heraf, at der kan og skal lægges vægt på konkurrencemæssige forhold i forbindelse med planlægning for en enkeltstående butik, og konkurrencemæssige hensyn er således en værn timer interesse i en sådan sag. En klagers interesse i konkurrencen i området kan derfor efter omstændighederne medføre, at den pågældende er klageberettiget.

Det er dog fortsat en betingelse, at klagerens interesse er tilstrækkelig konkret og adskiller sig fra den interesse, som en større kreds måtte have.

Planklagenævnet bemærker, at klagen i den konkrete sag er indgivet af klageren som fysisk person og ikke af selskaberne, som er selvstændige juridiske personer i form af anpartsselskaber. Selvom klageren ejer alle anparterne i selskaberne, finder Planklagenævnet ikke, at klageren som fysisk person kan sidestilles med selskaberne i forhold til spørgsmålet om klageberettigelse. Nævnet har bl.a. lagt vægt på de særlige hæftelsesforhold, der gælder for selskaber.

Planklagenævnet finder endvidere ud fra en samlet vurdering, at klageren ikke som følge af relationerne til selskaberne kan siges at have en sådan interesse i sagen, at klageren er klageberettiget. Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at 3 af ejendommene har en sådan beliggenhed, at nævnet ikke finder, at butikkerne i disse ejendomme i sig selv ville kunne være klageberettigede. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at den fjerde af ejendommene (^{Vejnavn 1}) ligger i en afstand på 760 m i fugleflugtslinje. Nævnet har endelig lagt vægt på, at klagerens interesse alene har en indirekte karakter, idet den er afledt af, at klageren er eneanpartshaver i det ene selskab, som er eneanpartshaver i det andet selskab, som udlejer ^{Vejnavn 1}, og at klageren er direktør i de to selskaber. Klageren indgår heller ikke efter det oplyste i ejerkredsen eller ledelsen af selve dagligvarebutikken på ^{Vejnavn 1}.
...

3.3. Afgørelse om klageberettigelse

Planklagenævnet finder ikke, at klageren har den fornødne retlige interesse i sagen, og klageren er således ikke klageberettiget.

På denne baggrund afviser Planklagenævnet at behandle klagen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales. Beløbet vil blive overført til indbetalerens NemKonto inden for ca. en måned.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 4, stk. 1, i lov om Planklagenævnet.

..."

Forklaringer

A har forklaret, at hun er uddannet som tilskærer og senere som beskæftigelsesvejleder og zoneterapeut. Hun havde klinik i sit eget hjem, indtil hun solgte huset til sin søn og flyttede til Vejnavn 2.

Efter hendes mands død blev hun direktør og eneanpartshaver i C ApS og i D ApS. Desuden er hun formand for ejerforeningen i den ejendom, hvor hun bor.

D ApS ejer ejendommene Vejnavn 3, Vejnavn 4 og Vejnavn 1, alle 9300 Sæby. I ejendommen Vejnavn 3 er der 13 lejemål, heraf 2 butikslokaler på henholdsvis 120 m² og 77 m². Lokalet på 120 m² er udlejet til tøjbutik. Det andet butikslokale har været udlejet til en sportsbutik frem til august 2018. Det er endnu ikke lykket at leje det ud igen. I ejendommen Vejnavn 4 er der 6 boliglejemål, og i ejendommen Vejnavn 1 er der 1 lejemål, som er udlejet til Rema 1000 til butik.

Hendes afdøde mands familie har været tilknyttet Sæby gennem generationer, og hun har selv boet i Sæby siden 1972, hvor hun blev gift med sin mand. Hun og hendes mand begyndte at købe ejendomme op i Sæby bymidte for ca. 40 år siden for at bevare de gamle bygninger, som var truet af ombygning til moderne stil, og det syntes de var en skam, så de købte F, G og H. Ejendommene blev købt sammen med hendes mands bror. Inden hendes mand døde, delte de ejendommene, og de fik ejendommene Vejnavn 3, Vejnavn 4 og Vejnavn 1.

Hun har personligt en stor interesse i, at så unik en by som Sæby bliver ved med at have en rigtig dejlig bymidte, der er levende og med butikker. Hvis der først er butikker, der får lov til at bygge uden for bymidten, så kommer der flere butikker, der får lov til at bygge uden for bymidten, og det vil give endnu mere butiksdød inde i midtbyen. Der er mange butikslokaler, der står tomme inde i midtbyen, også større lokaler, og nogle i mere end 2 år. Der er ingen af disse lokaler, der vil kunne rumme en Nettobutik, men der er jord i midtbyen, som der kunne lægges en Nettobutik på, og det ville også være rigtig fint for alle de sejlere, de har i Sæby, så sejlerne var fri for at skulle helt op til Vejnavn 1 for at handle. Det ville være dejligt, at der kom en Netto til Sæby, men den skal ligge inde i byen. Grunden til, at hun synes, at det er en god idé, at der kommer en Netto til Sæby, er, at jo flere butikker der er, jo flere mennesker vil der komme til Sæby for at handle. Der er også et opland til Sæby med mange pensionister, og når de skal flytte og vælge, om de vil flytte til Dronninglund, Sæby eller

Frederikshavn, så kunne flere butikker, herunder en Nettobutik, også tiltrække flere til at bosætte sig i Sæby.

Hun har kun ét NemID, og det er hendes eget, og det bruger hun til det hele, også vedrørende selskaberne.

Hun valgte at klage som privatperson og ikke på vegne af selskaberne, fordi det er hende, der gerne vil klage. Selvfølgelig er hun og selskaberne forbundne, men hun gjorde det som privatperson, også fordi hun bliver ked af det, når hun er nede i byen, eller når hun er ude ved lejerne, og de siger, hvor er det også ærgerligt med alle de tomme butikker, og bare de fik en købmand nede i byen.

Parternes synspunkter (proceduren)

Parterne har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med deres påstandsdokumenter.

A har til støtte for sin påstand anført følgende i påstandsdokument af 29. oktober 2018:

”

3. ANBRINGENDER

Sagsøgers anbringender er i det følgende struktureret således, at der i pkt. 3.1. argumenteres for, hvorledes vurderingen af klageberettigelse i medfør af planloven skal foretages. Herefter argumenteres der for sagsøgers klageberettigelse som følge af dennes tilknytning til lokalplanområdet i pkt. 3.2., for sagsøgers klageberettigelse som følge af dennes planlægningsmæssige relevante interesse i pkt. 3.3. og for sagsøgers klageberettigelse som eneanpartshaver i pkt. 3.4. Endelige foretages sammenfattende opsamling i pkt. 3.5.

Til støtte for den nedlagte påstand gøres følgende gældende:

3.1. Parter og klageberettigelse

Det gøres overordnet gældende, at sagsøger som fysisk person har en væsentlig, individuel og retlig interesse i Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017 om vedtagelse af lokalplan SAE.C.04.01.01 og kommuneplantillæg nr. 15.37 og dermed er klageberettiget i medfør af planlovens § 59, stk. 1, jf. § 58, stk. 1, nr. 3.

I sager om *planers* tilvejebringelse anerkendes generelt en meget vid kreds af klageberettigede, idet fysisk planlægning er kendetegnet ved en vid adgang for offentligheden til at deltage i planprocessen. Kredsen af klageberettigede efter planloven er således ikke identisk med vurderingen af, om der foreligger partsstatus efter forvaltningsloven.

Der ikke i planloven – som ved det forvaltningsretlige partsbegreb – identitet mellem parterne i en sag og kredsen af klageberettigede, idet kredsen af klageberettigede traditionelt er betydeligt større end kredsen af parter.

Det fremlagte bilag A og det i punkt 6.2 anførte vedrører alene vurderingen af *partsstatus* for en fysisk person i en sag, hvor den juridiske person (selskabet) allerede er særskilt adressat for en forvaltningsmæssig afgørelse. Indholdet af dette bilag har ingen særskilt relevans for nærværende sag og for vurderingen af sagsøgers klageberettigelse i medfør af planloven. Spørgsmålet om, hvorvidt en eneanpartshaver også er part i sager, hvor den pågældendes selskaber i forvejen er part, er således uden relevans for nærværende sag.

Ved fastlæggelsen af klageberettigelsen i sager om tilvejebringelse af plangrundlag, herunder lokalplaner, lægges der hovedsageligt vægt på klagers (geografiske) *tilknytning* til planområdet samt klagers planlægningsmæssige relevante interesse i sagen i øvrigt.

Der skal foretages en konkret vurdering med udgangspunkt i den berørte planlægningsmæssige interesse, hvor bl.a. afstanden til lokalplanområdet, planens hovedindhold samt betydning for nærområdet indgår.

I forhold til vurderingen af tilknytningen til lokalplanområdet, bliver det afgørende, at vedtagelsen af plangrundlaget markant ændrer detailhandelsstrukturen for Sæby og dermed har en effekt, der rækker langt ud over afgrænsningen af lokalplanområdet.

Sagsøgers geografiske og planlægningsmæssige relevante interesse i øvrigt i Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017 om vedtagelse af lokalplan SAE.C.04.01.01 og kommune-plantillæg nr. 15.37 for området Nordens Alle i Sæby vil blive behandlet i det følgende.

3.2. Klageberettigelse som følge af tilknytning til lokalplanområdet

Det gøres gældende, at sagsøger har en tilstrækkelig geografisk tilknytning til ramme- og lokalplan-området, som omfattes af det vedtagne plangrundlag i Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017, og at sagsøger har en planlægningsmæssig relevant interesse i afgørelsen og plangrundlaget. Sagsøger er således klageberettiget, jf. planlovens § 59, stk. 1, jf. § 58, stk. 1, nr. 3.

Som fastslået i bl.a. afgørelse af 21. juli 2017 (NMK-33-04167) skal sagsøgers geografiske tilknytning til lokalplanområdet bedømmes ud fra en *samlet* vurdering, hvor afstanden set i forhold til plan-områdets størrelse samt planens hovedindhold og betydning for nærområdet indgår. Beboere bosiddende uden for et berørt lokalplanområde kan i forbindelse med vurderingen også anses for klageberettigede.

Sagsøgers private bopæl er beliggende blot ca. 2 km fra lokalplanområdet, mens de udlejningsejendomme, der udgør sagsøgers virksomhed, herunder ejendommene som udlejes til detailhandelsformål, er beliggende i en afstand på mellem ca. 750 meter til ca. 1,7 km i fugleflugtslinje fra lokalplanområdet, jf. bilag 8.

Sagsøger har som følge heraf en retlig interesse i, at detailhandlen ikke flyttes ud af bymidten.

Flyttes detailhandlen ud af bymidten, kan dette afstedkomme, at erhvervslokaler i centrum ligger øde hen, og at bylivet derved langsomt dør ud med væsentlig negative konsekvenser til følge for både sagsøger samt byens øvrige beboere.

Den bebyggelses- og planlægningsmæssige sammenhæng mellem planområdet som indeholdt i lokalplan SAE.C.04.01.01 og kommuneplantillæg nr. 15.37 og sagsøgers ejendomme i bymidten tilsiger, at den beskedne afstand mellem sagsøgers bopæl og lokalplanområdet i sig selv er tilstrækkeligt til at statuere sagsøgers planlægningsmæssige relevante interesse i afgørelsen og planområdet og dermed klageberettigelse, jf. planlovens § 59, stk. 1, jf. § 58, stk. 1, nr. 3. Hertil kommer, at sagsøger ejer en række ejendomme i bymidten tæt på planområdet, hvilket understøtter, at sagsøger som fysisk person er klageberettiget.

3.3. Klageberettigelse som følge af planlægningsmæssig relevant interesse

Udover at afstanden til lokalplanområdet er tilstrækkeligt til at statuere den fornødne tilknytning og dermed klageberettigelse for sagsøger, er der andre momenter, som ud fra en samlet vurdering af den berørte interesse i forbindelse med vedtagelsen af plangrundlaget tilsiger, at sagsøger har en så planlægningsmæssig relevant interesse i Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017, at sagsøger er klageberettiget.

Foruden at være beboer i Sæby udøver sagsøger som nævnt *erhvervsaktivitet* i Sæby bymidte med udlejning af fast ejendom til detailhandels- og boligformål. Den af sagsøger udøvede erhvervsaktivitet er for den dels vedkommende identisk med indholdet af det plangrundlag, som blev vedtaget med Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017, hvorefter der gives tilladelse til opførelse af en detailhandelsbutik uden for Sæby bymidte. Dette berører detailhandelslivet i bymidten og dermed sagsøgers interesser direkte.

Af afgørelsen MAD 2011.2682 (Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18/11 2011, NMK-33-00190) fremgår det eksplicit, at der er et særligt hensyn at tage til inddragelsen af offentligheden ved planlægning til butiksformål og navnlig i de tilfælde, hvor kommuneplanens hovedstruktur for detailhandel ændres.

Der er ingen tvivl om, at sammenfaldet mellem det vedtagne plangrundlags hovedindhold (detailhandel) og den af sagsøger udøvede erhvervsaktivitet i bymidten - samt plangrundlagets betydning for hele nærområdet i Sæby med den

ændrede detailhandelsstruktur til følge - medfører, at en langt større personkreds end blot beboerne i lokalplanområdet eller beboerne i umiddelbar nærhed heraf er omfattet af kredsen af de klageberettigede i den konkrete sag.

Det er udgangspunktet i planloven, at detailhandel skal placeres i bymidter og bydelscentre, jf. planlovens § 5 m, stk. 1, idet etablering af detailhandel i bydelscentre kræver et indbyggertal på mindst 20.000 indbyggere, hvorfor dette ikke er relevant for Sæby. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

§ 5 m. Arealer til butikformål skal udlægges i den centrale del af en by (bymidten). I byer med 20.000 indbyggere og derover kan der udlægges arealer til butikformål i den centrale del af en bydel (bydelscenter).

Lokalcentre kan dog udlægges som sket ved lokalplan SAE.C.04.01.01 og kommuneplantillæg nr. 15.37, jf. planlovens § 5 n, stk. 1, nr. 2:

§ 5 n. Ud over bymidter og bydelscentre kan der 1) udlægges arealer til aflastningsområder i byer, hvor der er et tilstrækkeligt kunde-grundlag, bl.a. for at give plads til butikker, som ikke uden videre kan placeres i bymidten, 2) udlægges arealer til butikformål i et lokalcenter eller placeres enkeltstående butikker, som alene tjener til lokalområdets daglige forsyning, [.....]

Etableringen af lokalcentre udgør således, jf. ordlyden til § 5 n, stk. 1, en undtagelse til udgangspunktet om, hvor der kan planlægges for detailhandel. Lokalcentre kan dog kun udlægges, såfremt planlovens nærmere betingelser herfor er opfyldt. Det grundlæggende krav er, at der er et konkret opland til lokalcentret, hvilket efter sagsøgers opfattelse *ikke* er tilfældet i den foreliggende sag.

Det følger videre af lovforarbejderne til planlovens §§ 5 m-5 n (Lovforslag L148 af 6. februar 2007, Almindelige bemærkninger):

"Hermed fastholdes det, at butikkerne som hovedregel skal lokaliseres i bymidterne, og at planlovens formål om at fastholde en varieret butiksforsyning i de mindre og mellemstore byer understøttes. I modsætning hertil ville en øget adgang til placering af butikker uden for bymidten i højere grad reducere muligheden for fortsat at opretholde en varieret butiksforsyning i de mindre byer i oplandet."

Samt af lovforarbejderne til ændringerne af planlovens § 5 l (Lovforslag L121 af 25. januar 2017, Specielle bemærkninger til nr. 15 og 16):

"At arealer til butikformål fortrinsvis skal udlægges i bymidter og bydelscentre. Bydelscentre, aflastningsområder og lokalcentre bør ikke placeres på en sådan måde, at de samlet set vil medføre en funktionsudtømmning af bymidten."

Det er således fortsat hensigten, trods indførelsen af nye bestemmelser og ændring af eksisterende, at værne om den planlægningsmæssige interesse i at lokalisere butikker i bymidterne for at undgå funktionsudtømmning.

Plangrundlaget som vedtaget af Frederikshavn Kommune den 20. december 2017 medfører en markant ændring af detailhandelsstrukturen for Sæby, idet der - som anført - gives mulighed for etablering af et lokalcenter uden for afgrænsningen af bymidten, hvilket berører beboere og erhvervsdrivende med interesser (aktivitet) i bymidten i væsentlig større grad end de umiddelbare naboer til selve dagligvareforretningen. Enhver med fornøden tilknytning til bymidten mv. sådan som sagsøger vil derfor være umiddelbart klageberettigede i forhold til etableringen af lokalcentre, der har en direkte og afledt effekt på ejendommene i bymidten (den værnede interesse).

Ovennævnte bestyrkes af, at den samlede detailhandelsomsætning for dagligvarebutikkerne i hele Sæby by skønsmæssigt udgør ca. 272,5 mio. kr.

Den årlige gennemsnitsomsætning for en NETTO-dagligvarebutik estimeres til ca. 40 mio. kr. En forventet årlig omsætning fra en Netto-dagligvarebutik på 40 mio. kr. vil skønsmæssigt betyde, at ca. 14,67 % af den samlede detailhandelsomsætning flyttes væk fra bymidten. Dette vil i denne sammenhæng indebære en væsentlig påvirkning af detailhandelsstrukturen for Sæby.

Støttebilag med opgørelse over detailhandelsomsætningen for dagligvarebutikkerne i Sæby for 2017 samt den gennemsnitlige omsætning for Netto-dagligvarebutikkerne på landsplan i 2016 er fremlagt som sagens bilag 9.

Frederikshavn Kommune har således med sin afgørelse af 20. december 2017 vedtaget et plangrundlag, der *væsentligt* ændrer strukturen for detailhandlen i Sæby.

Der er med Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017 sket en væsentlig forrykkelse af detailhandelsstrukturen i Sæby og sagsøger har, ud over den fornødne geografiske tilknytning, en væsentlig og individuel planlægningsmæssig relevant interesse i Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017, der er værnet af planloven, hvorfor sagsøger er klageberettiget.

I afgørelsen MAD 2014.183 (Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 16/6 2014) er det fastslået, at opførelsen af et butikscenter (Fields) på Amager havde en sådan *effekt* på detailhandelslivet i hovedstadsområdet, at en større kreds, herunder en erhvervsdrivende med en butik i en afstand på 1,5 km fra lokalplannområdet, var klageberettiget.

3.4. Klageberettigelse som eneanpartshaver

3.4.1. Overordnet

Spørgsmålet om sagsøgers klageberettigelse som eneanpartshaver drejer sig i det væsentligste om, hvorvidt en eneanpartshaver i et selskab, der ejer ejendomme til boligformål og detailhandels-formål i bymidten, har en retlig interesse i selskabets sag i forbindelse med gennemførelse af en detailhandelsstruktur, hvor skønsmæssigt ca. 14,67 % af detailhandelsomsætningen flyttes væk fra bymidten i Sæby i forbindelse med etableringen af et lokalcenter.

At sagsøger har den fornødne planlægningsmæssige retlige interesse og dermed er klageberettiget som eneanpartshaver, redegøres der for i det følgende.

3.4.2. *Fuld identitet mellem eneanpartshaver og ejerskabet til dennes selskab*

Der er fuld identitet mellem sagsøger som fysisk person og ejerskabet til selskaberne C ApS og D ApS, idet sagsøger er eneejer af begge selskaber, og sagsøger har derfor den fornødne retlige interesse i Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017 til at være klageberettiget.

At sagsøger har valgt at udøve udlejningsvirksomhed gennem en selskabskonstruktion skal ikke tillægges betydning i nærværende sammenhæng og kan ikke i sig selv – som anført af sagsøgte, jf. bilag 1 - afskære sagsøger i egenskab af fysisk person fra at være klageberettiget.

Det er sagsøger i egenskab af fysisk person og eneejer af selskaberne, som i sidste ende berøres af afgørelsen af 20. december 2017, hvorefter der tilvejebringes et lokalcenter uden for bymidten i strid med planlovens detailhandelsbestemmelser, hvorfor sagsøger også som følge heraf er klageberettiget.

Den berørte interesse - ikke de selskabsretlige forhold - er afgørende i forhold til vurderingen af spørgsmålet om klageberettigelse.

Sagsøgers ejerskab af samtlige anpartar i holdingselskabet C ApS og dermed af ejendommene i driftsselskabet D ApS afføder en direkte og væsentlig interesse for ejeren (den fysiske person) i relation til, at der ikke gennemføres fysisk planlægning i strid med planlovens detailhandelsbestemmelser. Denne interesse er værnet af planloven. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af planlovens § 59, stk. 1, at *enhver* er klageberettiget, hvorfor der ikke skal sondres mellem, hvorvidt sagsøger driver virksomhed i selskabsform eller ej.

3.4.3. *Faktisk repræsentation af selskaber*

Ved stiftelse af kapitalselskaber kan en eneanpartshaver, såfremt denne er en fysisk person, vælge at benytte dennes private NemID til brug for repræsentation og tegning af selskabet fremfor at bestille en medarbejdersignatur. Som dokumentation herfor vedlægges registreringsbekræftelse (bilag 10) samt advisering (bilag 11) modtaget fra Erhvervsstyrelsen den 5. juni 2018 i forbindelse

med stiftelsen af selskabet ” E ApS ” med sagsøger som eneanpartshaver.

Af advisering modtaget fra Erhvervsstyrelsen den 5. juni 2018 fremgår følgende:

”Bemærk, da det kun er dig selv, der tegner virksomheden, kan du bruge din private NemID og behøver altså ikke at oprette en NemID medarbejdersignatur (også selvom det måtte fremgå af andre henvendelser fra Erhvervsstyrelsen.) ”

[Min fremhævelse]

Det forhold, at sagsøger som eneanpartshaver kan repræsentere sine selskaber ved sin personlige digitale signatur (NemID) understreger den væsentlige og direkte interesse, en eneanpartshaver har i dennes selskabers forhold.

Det anerkendes således, at der i forhold til *repræsentationen* af selskabet er identitet mellem en eneanpartshaver og selskabet, hvilket også betyder, at sagsøger er klageberettiget på vegne af sine selskaber i forhold til sagsøgtes afgørelse af 24. april 2018 efter de samme kriterier som sagsøger som fysisk person.

Sagsøgtes sondring mellem selskabet som juridisk person og sagsøger som fysisk person er således helt forskellig fra Erhvervsstyrelsens praksis på området. Sondringen mellem en eneanpartshaver og dennes selskab(er) er ikke i overensstemmelse med den måde, hvorpå en eneanpartshaver af et selskab rent faktisk repræsenterer selskabet på i forskellige sammenhænge.

Eneanpartshaveren tilgår på vegne af anpartsselskabet (den juridiske enhed) såvel E-boks som VIRK.DK via sit personlige NemID. En klagesag oprettet på Planklagenævnets klageportal af eneanpartshaveren vil således typisk også ske ved anvendelsen af dennes personlige NemID, selvom der klages på vegne af selskabet.

Som det fremgår af bilag 11, kan sagsøger som eneanpartshaver i enhver henseende repræsentere selskaberne ved benyttelse af dennes personlige NemID. Adskillelsen mellem selskaberne og eneanpartshaveren i forbindelse med vurderingen af den berørte interesse og afgrænsningen af kredsen af de klageberettigede bliver derved kunstig.

I forhold til vurderingen af spørgsmålet om klageberettigelse bør det derfor ikke tillægges afgørende betydning, hvordan (og om) klager er selskabsmæssigt organiseret, når der er tale om en eneanpartshaver i et selskab.

Dette vil – som i den konkrete sag – føre til helt vilkårlige og uhensigtsmæssige resultater i afgrænsningen af kredsen af de klageberettigede sammenholdt med Erhvervsstyrelsens praksis i forhold til, hvordan en eneanpartshaver i egenskab af fysisk person kan repræsentere sit selskab.

Der er fuld identitet mellem sagsøger som fysisk person og ejerskabet af sagsøgers selskaber i forhold til vurderingen af spørgsmålet om klageberettigelse. Det afgørende er herefter alene, om der foreligger en af planloven værnet interesse.

3.4.4. *Hæftelsesforhold*

I afgørelsen af 24. april 2018 foretager sagsøgte en fuldstændig adskillelse mellem sagsøger (klager) som fysisk person og selskaberne og henviser i denne forbindelse bl.a. til de "særlige hæftelsesforhold", der gælder for selskaber.

Det bestrides ikke, at der i en materiel, hæftelsesmæssig henseende skal sondres mellem et selskab og dets (ene)anpartshavere. Selskabers hæftelsesmæssige forhold er dog *ikke* relevante for denne sag, som vedrører spørgsmålet om klageberettigelse i medfør af planloven.

Det fastholdes således, at der skal foretages en samlet vurdering af, hvorvidt der i den konkrete sag foreligger en af planloven værnet interesse, der bliver berørt i forbindelse med vedtagelsen af plan-grundlaget, hvilket sagsøgte ikke har gjort i sin afgørelse.

3.4.5. *Øvrige omstændigheder*

Planloven har til formål at beskytte de samfundsmæssige interesser i forbindelse med arealanvendelse, mens den sædvanligvis ikke tager højde for ejerforhold og selskabsforhold.

Adskillelsen mellem sagsøger som fysisk person og selskaberne i forhold til afgrænsningen af kredsen af klageberettigede er endvidere ikke i overensstemmelse med administrativ praksis, hvor det i sager om planers tilvejebringelse almindeligvis antages, at en meget vid kreds er klageberettiget, da der er et særligt hensyn at tage til *offentlighedens* inddragelse i planprocessen.

Hverken planloven eller administrativ praksis skaber hjemmel til at foretage en fuldstændig adskillelse mellem sagsøger som fysisk person og ejerskabet til selskaberne som eneanpartshaver i forhold til afgrænsningen af kredsen af klageberettigede.

Det afgørende i afgrænsningen af kredsen af klageberettigede er, om der foreligger en af planloven værnet interesse for eneanpartshaveren (den fysiske person), der bliver *berørt* i forbindelse med vedtagelsen af plangrundlaget i strid med planlovens detailhandelsbestemmelser.

I en sag som den foreliggende, hvorefter Frederikshavn Kommune har vedtaget et plangrundlag i strid med planlovens detailhandelsbestemmelser, og hvorefter anslået 14,67 % af detailhandlen flyttes væk fra bymidten, er sagsøger grun-

det sin tilknytning og sine aktiviteter i Sæby, herunder udlejning til detailhandelsformål i bymidten, klageberettiget efter planlovens regler. Dette være sig både i relation til sine selskabers interesser i sagen grundet sagsøgers egenskab af eneanpartshaver i disse selskaber og som fysisk beboer i Sæby med tilknytning til planområdet. Både grundejere, lejere og erhvervsdrivende i et område kan være klageberettigede efter planloven, hvorfor sagsøger i sin egenskab af eneanpartshaver også af den årsag er klageberettiget i sagen.

Sammenfattende kan det ikke tillægges selvstændig betydning for vurderingen af den berørte interesse og klageberettigelsen i nærværende sag, at sagsøgers interesser til ejendommene i bymidten udøves igennem ejerskabet af anparterne i selskaberne forankret i Sæby, hvor sagsøger er eneejer og direktør. Sagsøger er således også af disse årsager klageberettiget, jf. planlovens § 59, stk. 1, jf. § 58, stk. 1, nr. 3.

3.5. Sammenfattende

Sagsøger har som følge af sin bopæl og erhvervsaktivitet med ejendomme i bymidten en væsentlig, individuel interesse i at sikre, at der ikke vedtages et plangrundlag i strid med planlovens detailhandelsbestemmelser, hvilket vil være til skade for denne som beboer og erhvervsdrivende i Sæby.

I sager om planers tilvejebringelse anses en vis *lokal tilknytning* til det pågældende lokalplanområde som beboer eller som erhvervsdrivende sædvanligvis for tilstrækkeligt til at begrunde klageberettigelse i medfør af planloven.

Sagsøger har derfor en væsentlig, individuel og retlig interesse i Frederikshavn Kommunes afgørelse af 20. december 2017 om vedtagelse af lokalplan SAE.C.04.01.01 og kommuneplantillæg nr. 15.37 og er således klageberettiget, jf. planlovens § 59, stk. 1, jf. § 58, stk. 1, nr. 3. Som følge heraf skal sagsørgtes afgørelse hjemvises til fornyet behandling.”

Planklagenævnet har til støtte for sin påstand anført følgende i påstandsdokument af 24. oktober 2018:

”Anbringender

Overordnet anbringende – klageberettigelse efter planloven

Til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse gøres det gældende, at Planklagenævnets afgørelse af 24. april 2018 (bilag 1) er lovlig og gyldig. Afgørelsen er ikke behæftet med mangler, der medfører afgørelsens ugyldighed.

Nærværende sag omhandler alene spørgsmålet om, hvorvidt Planklagenævnet med rette har afvist at behandle sagsøgers klage som følge af manglende klageberettigelse.

Det er bestemt i planlovens § 59, stk. 1, at erhvervsministeren og enhver med "retlig interesse i sagens udfald" er klageberettiget efter § 58.

Hvorvidt der foreligger retlig interesse i en sags udfald er altid en konkret vurdering, og de interesser, der er været – og dermed kan begrunde retlig interesse i en sag – kan variere efter sagsområde.

Klageberettigelse som beboer i byen

Sagsøger har efter det oplyste adresse ca. 2 km fra lokalplanområdet i fugleflugtslinje.

Planklagenævnet har fundet, at sagsøger ikke er berørt på en måde, der adskiller sig væsentlig fra påvirkningen for en meget vid kreds af borgere i området. Nævnet har herved navnlig lagt vægt på den store afstand fra klagerens bopæl til lokalplanområdet, og at etableringen af en dagligvarebutik vil have samme påvirkning på sagsøger som for et betydeligt antal andre beboere, der bor inden for samme afstand til lokalplanområdet som sagsøger.

Planklagenævnet har således med rette fundet, at sagsøger ikke alene med baggrund i sin bopæl har retlig interesse i vedtagelsen af lokalplan SAE.C.04.01.01, Dagligvarebutik ved Nordens Alle, Sæby.

Klageberettigelse som eneanpartshaver

Sagsøger er eneanpartshaver i selskabet C ApS, der er moderselskab til D ApS (datterselskabet). Datterselskabet driver efter det oplyste virksomhed med udlejning af erhvervslokaler/-ejendomme.

Sagsøger har som eneanpartshaver i holdingselskabet en økonomisk interesse i datterselskabets resultat. Dette betyder imidlertid ikke, at der er identitet mellem den fysiske person og moder- og/eller datterselskab. Et kapitalselskab er en selvstændig juridisk enhed, og der er som det helt klare udgangspunkt ikke identitet mellem selskabet og selskabets ejer. Dette følger da også af reglerne om begrænset hæftelse for kapitalselskaber. Sagsøgers anbringende om forvaltningslovens inhabilitetsregler kan ikke føre til andet resultat.

Folketingets Ombudsmand har i sin Myndighedsguide (bilag A) anført følgende om ejerkredsens selvstændige partstatus:

"6.2. Juridiske personer

En juridisk person, som f.eks. et aktieselskab, kan være adressat for en afgørelse. I så fald er den juridiske person part i afgørelsessagen. Den juridiske persons partsbeføjelser udøves af de personer, der har fuldmagt til at handle på vegne af den juridiske person.

Fysiske personer, herunder f.eks. nuværende eller tidligere medlemmer af ejerkredsen eller ledelsen i et selskab, kan efter omstændighederne have selvstændig partsstatus i selskabets sag. Om det er tilfældet, afhænger af en konkret vurdering af, om

de pågældende har en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagens udfald. Det vil være undtagelsen, at medlemmer af ejerkredsen har en så væsentlig og direkte interesse i sagens udfald, at de kan betragtes som parter. Det samme gælder for medlemmer af selskabets ledelse.” [min understregning]

Planklagenævnet har foretaget en vurdering af, om klagers relation til de nævnte selskaber og selskabernes interesse i lokalplanen kan medføre klageberettigelse. Dette er efter Planklagenævnets opfattelse ikke tilfældet. Planklagenævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at tre af ejendommene i datterselskabet har en sådan beliggenhed, at nævnet ikke finder, at lejerne i disse ejendomme (dagligvarebutikkerne) i sig selv ville være klageberettiget. Planklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at den fjerde ejendom (^{Vejnavn 1}) ligger i en afstand af 760 meter. Planklagenævnet har i forhold til denne ejendom vurderet, at sagsøgers interesse som ejer af holdingselskabet, der ejer et selskab, der *udlejer* butikslokalerne, er af en sådan indirekte karakter, at der ikke herved foreligger en sådan individuel og væsentlig interesse i sagens udfald, at sagsøger har den fornødne retlige interesse i sagens udfald. Det bemærkes, at sagsøger efter det oplyste ikke indgår i ejerkreds eller ledelse af selve dagligvarebutikken på ^{Vejnavn 1} .

Planklagenævnet har på den baggrund fundet, at sagsøger ikke i det konkrete tilfælde har en sådan interesse som privatperson, at hun må anses som klageberettiget i sin egenskab af enekapitalejer og direktør i ^{C ApS} eller som direktør i ^{D ApS} . Planklagenævnets afgørelse er i overensstemmelse med det af Folketingets Ombudsmand anførte, jf. ovenfor, og den juridiske litteratur i øvrigt, hvorefter det er udgangspunktet, at der ikke er identifikation mellem et kapitalselskab og den/de personer, der indgår i ejerkredsen.

Heller ikke muligheden for som eneanpartshaver at tilgå statens digitale platforme med sit personlige NemID er ensbetydende med, at der er sammenfald i identiteten mellem den juridiske person og den fysiske person.

Adgangen til at tilgå disse platforme med sit personlige NemID må anses for at være en praktisk foranstaltning, der skal smidiggøre den digitale proces. Denne mulighed kan ikke anses for afgørende for, hvem der er klageberettiget eller har partsstatus efter de offentligretlige regler.

Sagsøger har til støtte for sin påstand om sammenfald påberåbt sig det i bilag 11 fremlagte brev fra Erhvervsstyrelsen. Det bestrides, at bilaget er udtryk for det af sagsøger anførte. Som det fremgår af brevet, er sagsøger tiltrådt som både direktør og legal ejer. Erhvervsstyrelsen anfører herefter følgende:

”Bemærk, da det kun er dig selv, der tegner virksomheden, kan du bruge dit private NemID og behøver ikke oprette et NemID medarbejdersignatur [...]” [min understregning]

Der er således alene tale om en praktisk foranstaltning, hvor den, der er eneberettiget til at tegne selskabet, tillige kan bruge sit NemID hertil.

For så vidt angår spørgsmålet om konkurrencemæssige hensyn, har Planklagenævnet fundet, at konkurrencemæssige hensyn er en værnet interesse, der skal tages i betragtning ved vurderingen af spørgsmålet om klageberettigelse. En klagers interesse i konkurrencen i et område kan derfor efter omstændighederne medføre, at den pågældende er klageberettiget. Det er imidlertid fortsat en betingelse, at klagers interesse er tilstrækkelig konkret og adskiller sig fra den interesse, som en større kreds måtte have.

Klageberettigelse som følge af værnet interesse

De selskaber, som sagsøger er eneanpartshaver i, driver udlejningsvirksomhed. Sagsøgers virksomhed påvirkes således højest på et indirekte plan. Sagsøger opfylder dermed efter Planklagenævnets opfattelse ikke betingelsen om væsentlig individuel interesse. Planklagenævnet har i den forbindelse vurderet, at de dagligvarebutikker, der lejer de lokaler, som sagsøger udlejer, formentlig ikke engang ville være klageberettiget som følge af afstanden mellem de eksisterende og den nye dagligvarebutik.

Planklagenævnet har således med rette afvist at realitetsbehandle sagsøgers klage som følge af manglende klageberettigelse.”

Retten begründelse og resultat

Denne sag drejer sig om, hvorvidt ^A er klageberettiget som privatperson, herunder som eneanpartshaver i selskaberne ^{C ApS} og ^{D ApS}, og/eller som følge af en værnet interesse i form af en konkurrencemæssig interesse/erhvervsaktivitet.

Det kan som ubestridt lægges til grund, at ^A ikke er grundejer, beboer eller erhvervsdrivende i det lokalområde, der er omfattet af den omhandlede lokalplan.

Det er under sagen oplyst, at ^A har adresse ca. 2 km i fugleflugtslinje fra lokalplanområdet.

Henset til afstanden sammenholdt med lokalområdets størrelse og formålet med lokalplanen, at etablere en dagligvarebutik i lokalplanområdet, finder retten, at ^A som privatperson ikke er berørt på en måde, der adskiller sig væsentligt fra påvirkningen for en meget vid kreds af borgere, der har bolig inden for samme afstand fra lokalplanområdet som ^A. Retten finder derfor ikke, at ^A som privatperson under henvisning til sin tilknytning til lokalplanområdet har en væsentlig og individuel interesse, og hun har derfor ikke den fornødne retlige interesse og dermed heller ikke klageberettigelse jf. planlovens § 59, stk. 1.

A s interesse som privatperson i, at detailhandlen forbliver i bymidten, er en interesse af ideel og generel karakter, som ikke kan føre til et andet resultat.

Det kan som ubestridt lægges til grund, at A har indgivet klagen som privatperson og ikke på vegne af selskaberne. Retten finder ikke, at der i relation til spørgsmålet om klageberettigelse er identifikation mellem A og selskaberne. Retten har herved lagt vægt på, at selskaberne er selvstændige juridiske enheder, herunder med begrænset hæftelse. Den omstændighed, at A som eneanpartshaver kan bruge sit personlige NemID i forhold til selskaberne kan ikke føre til et andet resultat, idet der er tale om en praktisk foranstaltning vedrørende en digital proces, som ikke ændre på, at selskaberne er selvstændige juridiske enheder.

Retten finder heller ikke, at den omstændighed, at A er direktør og eneanpartshaver i selskaberne indebærer, at hun er klageberettiget som privatperson.

Retten har herved lagt vægt på, at ingen af selskabernes ejendomme er beliggende i det lokalområde, der er omfattet af den omhandlede lokalplan. Retten har endvidere lagt vægt på, at selskaberne ikke selv driver detailhandel fra ejendommene, ligesom retten har lagt vægt på det af Planklagenævnet anførte om, at afstanden fra ejendommene Vejnavn 4 samt Vejnavn 3 til lokalplanområdet medfører, at lejerne i disse ejendomme ikke i sig selv ville være klageberettiget, hvorfor heller ikke selskaberne ville være klageberettiget vedrørende disse ejendomme. For så vidt angår ejendommen på Vejnavn 1

har retten lagt vægt på, at der fra selskabets side alene er tale om udlejning af lokaler til detailhandel, hvorfor selskabets interesse, som anført af Planklagenævnet, er af en sådan indirekte karakter, at den ikke kan begrunde klageadgang for selskaberne, og allerede af den grund heller ikke for A .

Retten finder heller ikke, at A er klageberettiget, som følge af et konkurrencemæssigt hensyn/erhvervsaktivitet. Retten har herved lagt vægt på det ovenfor anførte om afstandsvurdering, og på at der i givet fald alene er tale om en indirekte interesse. A har derfor heller på dette grundlag en sådan væsentlig og individuel interesse, at hun er klageberettiget.

Som følge heraf tages Planklagenævnets frifindelsespåstand til følge.

Som følge af sagens resultat skal A betale sagsomkostninger til Planklagenævnet med 62.500,00 kr. Beløbet vedrører Planklagenævnets udgift til advokatbistand og indbefatter moms. Ved fastsættelsen af beløbet har retten lagt vægt på sagens karakter og omfang, herunder at sagens værdi ikke er opgjort eller anslået, og at hovedforhandlingen havde en varighed af under 3 timer.

Sagsøgte, Planklagenævnet, frifindes.

Inden 14 dage skal sagsøgeren, A , betale sagsomkostninger til sagsøgte, Planklagenævnet, med 62.500,00 kr.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes i medfør af rentelovens § 8a.

Vejledning

Retten har afsagt dom i sagen.

Hvis du er utilfreds med afgørelsen, kan du som udgangspunkt anke dommen til landsretten. Hvis du kun er utilfreds med dommens afgørelse om sagsomkostninger, kan du kære denne del af afgørelsen til landsretten.

Ikke alle afgørelser kan ankes eller kæres

Dommen kan kun ankes, hvis forskellen mellem byrettens dom og det resultat, du ønsker at opnå i landsretten, er over 20.000 kr. Hvis forskellen er mindre, skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet for at anke.

Landsretten kan afvise at behandle en ankesag, hvis landsretten vurderer, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald i landsretten.

Du kan kun kære afgørelser om sagsomkostninger, hvis omkostningsbeløbet er fastsat til mere end 20.000 kr., eller hvis retten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger, og du kræver, at modparten skal betale mere end 20.000 kr. I andre situationer kan omkostningsafgørelsen kun kæres, hvis du får tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Frister for at anke og kære

Fristen for at anke er 4 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan anke uden en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger.

Fristen for at kære omkostningsafgørelsen er 2 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan kære afgørelsen uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger.

Sådan gør du, hvis du vil anke eller kære

Du kan anke dommen på minretssag.dk ved at trykke på knappen "Opret appel" og derefter vælge "Anke" og følge vejledningen der. Hvis du vil kære omkostningsafgørelsen, skal du vælge "Kære" og følge vejledningen der.

Hvis du ønsker at søge tilladelse til anke eller kære hos Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere din ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Du kan ikke indle-

vere ansøgningen på minretssag.dk. Du kan få mere vejledning om, hvordan du søger tilladelse hos Procesbevillingsnævnet på domstol.dk.

Du kan få mere vejledning blandt andet om retsafgift på domstol.dk.

Publiceret til portalen d. 11-12-2018 kl. 13:01

Modtagere: Advokat (L) Flemming Elbæk, Sagsøgte Planklagenævnet,
Advokat (H) Britta Moll Bown, Sagsøger A